

T r a n N h u T o

A magyarul tanuló vietnamiak néhány fonetikai problémája

A magyarul tanuló vietnamiak kiejtési hibáinak az a legfőbb oka, hogy a forrás- és a célnyelv, a vietnami és a magyar nyelv rendszere közötti különbség igen nagy. Jelentős különbség van a két nyelv fonetikája, hangjai, hangkapcsolatai, ritmusa, dallama között is.

A vietnami diákok meghatározott hangkézési jegyeket, amelyek a magyarban disztributív funkciót töltenek be - mint például a magánhangzók hosszúsága és rövidsége - egyszerűen nem észlelnek. A vietnamiban a rövid és hosszú magánhangzók fonológiai különbsége ugyanis ismeretlen, ezért már a legelső órákon be szoktunk mutatni magyar szópárokat, hogy hallgatóink lássák a rövidség-hosszúság fontosságát.

A magyar nyelvben nagy szerepet játszanak az ajakmozgások. A vietnamiak a magyar ajakkerekítéses magánhangzókat széles ajaknyílással képezik. E hiba javítása érdekében meg szoktuk kérni a diákjainkat, hogy végezzenek szájjimnasztikai gyakorlatokat a tükör előtt.

A vietnami nyelvben ismeretlenek a mássalhangzókapcsolatok. A magyar mássalhangzókapcsolatok törésmentes megalkotása különös nehézséget jelent diákjaink számára. A diákok sok esetben nem tudják alkalmazni a részleges és a teljes hasonulást. A magánhangzókhoz hasonlóan nem tesznek különbséget hosszú és a rövid mássalhangzók között. A hosszú mássalhangzókat állandóan röviden ejtik. Pl. toll-tol; hall-hal; meggy-megy stb.

A magyarul tanuló vietnami diákok kiejtési hibái attól is függnnek, hogy melyik vietnami nyelvjárást beszélik. >

d é l - v i e t n a m i a k n á l

p-b
s-sz
gy-z
c
zs

k ö z é p - v i e t n a m i a k n á l

c-sz
gy-z
zs

é s z a k - v i e t n a m i a k n á l

n-l
s-sz
gy-z
zs
c
néha r-l

megfigyelhető kiejtési hibák.

A fentiek alapján látható, hogy azokkal a mássalhangzókkal van probléma, amelyek vagy nincsenek meg a vietnami másslahangzórendszerben: c, gy, zs; vagy amelyeknél anyanyelvükben is szoktak hibát követni: s, sz, n, l, p, b.

A magyar nyelvben a szótag fogalma más törvényszerűségeken alapszik, mint a vietnamiban. A magyarban annyi szótag van, ahány magánhangzó. A vietnamiban egy szótag öt kisebb részből áll: szókezdő fonéma, ékező fonéma, fő-

fonéma, szózáró fonéma tónus (szupraszegmentális fonéma)

/

t o a n

pl. Toán (matematika)

∅

b ∅ a ∅

vagy: ba (három, apa) itt ∅: záró fonéma.

A vietnami nyelvben sokszor egybeesik a morféma, a szótag és a szó.

A magyar beszédhangokat a vietnamiaktól eltérően minden helyzetben határozottan és világosan kell kiejteni.

a magyarban

a vietnamiban

A vietnami diákok tipikus hibája, hogy a mássalhangzóval végződő szavaknál "elnyelik" a mássalhangzót vagy nem ejtik ki világosan.

A vietnami nyelvben a szavak általában egy-két szótagúak. A vietnami nyelvben a mondathangsúly, intonáció egyáltalán nem létezik, nem szolgálja az értelem-megkülönböztetést, mint a magyarban. Gyakran előforduló jelenség a magyarul tanuló diákoknál, hogy szótagokra való széttördélessel ejtik ki a magyar szavakat és "vietnamiisan" intonálnak. A szép és érthető magyar beszéd alapfeltétele a helyes légzéstechnika. A vietnami diákok kezdetben azonban nem tudnak elég levegőt beszívni a tüdőbe a magyar beszédhez, ezért kevés diák tud helyesen is, szépen is magyarul beszélni. Az oktatásban azért nagyon

fontosnak tartjuk a légzéstechnika, a magyar dallam, ritmus tanítását, különösen az első hónapokban, amikor a diákok a magyar nyelvvel ismerkednek.

(1981.)

K o r n y a L á s z l ó

A fordító- és tolmácsképzés anyanyelvi és idegen-nyelvi megalapozásának grammatikai-oktatási problémái a berlini egyetemen

A berlini Humboldt Egyetem magyar "tanszéke" (Fachgebiet Hungarologie) a hungarológiai, ural-alta-jisztikai kutatások és azok oktatása terén nagy múlttal rendelkező Magyar Intézet, majd Finnugor Intézet utódaként ma elsősorban a gyakorlati nyelvi képzés szolgálatában áll. Fő feladata a fordító- és tolmácsképzés (Sprachmittler-ausbildung). A fordító- és tolmács szakon a hallgatók két nyelvet választanak. Mivel a magyar szakos hallgatók fő szakja az orosz nyelv, megvan a magyarázata annak, hogy a magyar tanszék a szláv szekcióhoz (Sektion Slawistik) tartozik szervezetileg. A magyar tanszék egy-két évenként vesz fel 6-8 hallgatót. Az egyetemi felvételnek nem előfeltétele a magyar nyelvismeret, így a hallgatóság többsége kezdő.

A képzés első két évében történik a magyar nyelvi alapozás (Grundkurs), a harmadik évben egészéves magyarországi részképzés következik (korábban Budapesten, legutóbb Szegeden). A negyedik év marad a speciális fordító- és tolmácsképzésre. A negyedik év végén meg kell